

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem
Divi Thomae. Tomi Qvinque**

Mysteria Vitæ Christi, Et Utrivsqve Adventvs Eivs Accurata Disputatione Ita
complectens, vt & Scholasticæ doctrinæ studiosis, & Diuini verbi
Concionatoribus vsui esse poßit

Suárez, Francisco

Moguntiaë, M.DC.XVI.

1 V. conueniens fuerit Christum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94022)

Et Philip. 2. dicitur. Factus est obediens usque ad mortem, mortem autem crucis: propter quod & Deus exaltauit illum, & dedit illi nomen: ut scilicet ab omnibus nominetur Deus, & omnes ei reuerentiam exhibeant sicut Deo. Et hoc est quod subditur, Vt in nomine Iesu omne genu flectatur, caelestium, terrestrium, & infernorum. Quarto, quantum ad iudiciariam potestatem: dicitur enim Iob. 36. Causa tua quasi impij indicata est: causam, iudiciumque, recipies.

Ad primum ergo dicendum, quod principium merendi, est ex parte anime, corpus autem est instrumentum meritorij actus. Et ideo perfectio anime Christi, que fuit merendi principium non debuit in eo acquiri per meritum, sicut perfectio corporis, quod fuit passionis subiectum, & per hoc fuit ipse meriti instrumentum.

Ad secundum dicendum, quod per priora merita Christus meruit exaltationem ex parte ipsius anime cuius voluntas charitate, & alijs virtutibus informabatur. Sed in passione meruit suam exaltationem per modum cuiusdam recompensationis, etiam ex parte corporis: insum est enim, ut corpus quod fuerat ex charitate passioni subiectum, acciperet recompensationem in gloria.

Ad tertium dicendum, quod dispensatione quadam factum est in Christo, ut gloria anime ante passionem non redundaret ad corpus, ad hoc quod gloriam corporis honorabilius obtineret, quando eam per passionem meruisset. Gloriam autem anime differri non conueniebat, quia anima immediate vniebatur Verbo, unde decens erat, ut gloria repletur ab ipso Verbo: sed corpus vniebatur Verbo, mediante anima.

De hoc articulo egimus in priori tomo, disp. 40. sect. 3.

Hoc loco Bartholomæus Medina, prolixam instituit disputationem de medijs, quibus Christi merita hominibus applicantur, & cur quibusdam, non vero omnibus fructus infinitus meritorij Christi communicetur. Sed disputatio hæc neque huius loci est, neque vnam tantum Theologiæ materiam, sed plures easque grauissimas complectitur, de gratia, & iustificatione, de fide, & operibus, de Sacramentis de prædestinatione, ac reprobatione hominum, quod omnia pro dignitate hoc loco tractare, satis per se constat, nec fieri posse, nec expedire: in summam vero ea redigere, & superuacaneum, & inutile. Quod vero ad præsentem rem spectat paucis verbis attigimus in priori tomo, disp. 4. sect. 3. in fine.

QVÆSTIO L.

De morte Christi, in sex articulos diuisa.

Einde considerandum est de morte Christi. Et circa hoc queruntur sex.

Primo, virum conueniens fuerit Christum mori.

Secundo, virum per mortem fuerit separata diuinitas à carne.

Tertio, virum fuerit separata diuinitas ab anima.

Quarto, virum Christus in triduo mortis fuerit homo.

Quinto, virum corpus eius fuerit idem numero viuum, & mortuum.

Sexto, virum mors eius sit aliquid operata ad nostram salutem.

ARTICVLVS I.

Virum conueniens fuerit Christum mori.

278.
Infr. que 51.
Art. I. Cor. 4

Ad primum sic proceditur. Videtur, quod non fuerit conueniens Christum mori. Illud enim quod est primum principium in aliquo genere, non

A dispositus per illud quod est contrarium illi generi: sicut ignis con c 55 adi. qui est principium caloris, nunquam potest esse frigidus. Sed & quod 2. a: filius Dei est fons & principium omnis vite, secundum illud c. 7. & opuse. Psalm. 35. Apud de est fons vite. Ergo videtur, quod non fuerit conueniens Christum mori.

2. Præterea Maior est defectus mortis, quam morbi: quia per morbum peruenitur ad mortem. Sed non fuit conueniens Christum aliquo morbo languescere: ut Chrysost. dicit. Ergo etiam non fuit conueniens Christum mori.

3. Præterea, Dominus dicit, Ioan. 10. Ego veni ut vitam habeant, & abundantius habeant. Sed oppositum non perducit ad oppositum. Ergo videtur, quod non fuerit conueniens Christum mori.

Sed contra est, quod dicitur Ioan. 11. Expedi vobis, ut vnus homo moriatur pro populo, & non tota gens pereat. Quod quidem Caiphas propheticè dixit, ut Euangelista testatur.

Respondetur dicendum, quod conueniens fuit Christum mori: Primo quidem ad satisfaciendum pro humano genere, quod erat morti adiudicatum propter peccatum: secundum illud Gen. 2. Quacunque die comederitis, morte moriemini. Est autem conueniens satisfaciendi pro alio modus, cum aliquis se subijcit pœnis, quam alius meruit. Et ideo Christus mori voluit, ut moriendo, pro nobis satisfaceret, secundum illud 1. Petr. 3. Christus semel pro peccatis nostris mortuus est. Secundum ad ostendendum veritatem naturæ assumptæ: sicut enim Eusebius dicit. Si aliter post conuersationem cum hominibus, euascentibus subito euolaret fugiens mortem, ab omnibus compararetur phantasmati. Tertio, ut moriendo nos à timore mortis liberaret: unde dicitur ad Hebr. 2. quod communicabit carni, & sanguini, ut per mortem destrueret eum, qui habebat mortis imperium, id est, diabolus, & liberaret eos, qui timore mortis per totam vitam obnoxij erant seruituti. Quarto, ut corporaliter moriendo similitudinem peccati, id est, pœnalitatis, daret nobis exemplum moriendi spiritualiter peccato, unde dicitur Rom. 6. Quod enim mortuus est peccato, mortuus est semel: quod autem viuus, viuus Deo: ita & vos existimate mortuos quidem esse peccato, viuentes autem Deo. Quinto, ut à mortuis resurgendo, & virtutem suam ostenderet, quia mortem superauit, & nobis spem resurgendi à mortuis daret. Vnde Apostolus dicit 1. ad Cor. 15. Si Christus pradicatur, quod resurrexit à mortuis, quomodo quidam in vobis dicunt, quod resurrectio mortuorum non est.

Ad primum ergo dicendum, quod Christus est fons vite a secundum quod Deus, non autem secundum quod homo: mortuus est autem secundum quod homo: non secundum quod Deus. Vnde de August. dicit contra Feliciam. Absit, quod Christus sic senserit mortem, ut quantum in se est vitam, vitam perdidit: si enim hoc ita esset, vite fons aruisset. Sensit ergo mortem participatione humani affectus, quem sponte susceperat: non natura sua perdidit potentiam, per quam cuncta viuificat.

Ad secundum dicendum, quod Christus non sustinuit mortem ex morbo prouenientem, ne videretur ex necessitate mori propter infirmitatem naturæ. Sed sustinuit mortem ab exteriori illatam, cui se spontaneum obtulit, ut mors eius volens ariam ostenderetur.

Ad tertium dicendum, quod vnum oppositum per se non ducit ad aliud: sed quandoque per accidens: sicut frigidum, quandoque per accidens calefacit. Et hoc modo Christus per suam mortem nos perduxit ad vitam, dum sua morte, mortem nostram destruxit: sicut ille, qui pœnam pro alio sustinet, remouet pœnam eius.

COMMENTARIVS.

Hic articulus nulla indiget expositione. Nam congruentia, quas D. Thom. assert, sunt perspicue, & de illis, atque alijs videri possunt sententiæ Patrum quas supra retulimus agentes de passione, & crucifixione. Nam eadem est horum omnium ratio

ratio. Videri etiam possunt hae rationes, & aliae apud Euseb. lib. 4. de Demonstr. c. 12. & Athanas. serm. de Passione, & cruce Domini. in solutionibus item argumentorum nulla est difficultas. Circa solutionem vero ad 2. cur Christus non assumpserit corporis ægritudines, & an naturaliter moreretur, si non esset violenter occisus, videantur quæ diximus superiori tom. disput. 3. sect. 2.

ARTICVLVS II.

Virum in morte Christi fuerit separata diuinitas à carne.

277. **A**d secundum sic proceditur. Videtur, quod in morte Christi fuerit separata diuinitas à carne. Ut enim dicitur Matth. 27. Dominus in cruce pendens clamabat, Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me. Quod exponens Ambrosius, 4. a. 6. cor. 2. dicit. Clamabat homo, separatione diuinitatis moriturus: nam cum diuinitas à morte libera sit, vtrique mors ibi esse non poterat nisi vita discederet: quia vita diuinitas est. Et sic videtur, quod in morte Christi sit diuinitas separata à carne.

2. Præterea Remoto remedio separantur extrema. Sed diuinitas Iesu in unitas vnita est carni mediante anima: ut supra habitum est. Ergo videtur, quod cum in morte Christi anima sit separata à carne, quod per consequens diuinitas sit à carne separata.

3. Præterea Maior est virtus viuificationis Dei, quam animæ. Sed corpus mori non poterat nisi anima separata: ergo multo minus mori poterat nisi separata diuinitate.

Sed contra est, quod ea quæ sunt humane naturæ, non dicuntur de filio Dei, nisi ratione vnionis, ut supra habitum est. Sed de filio Dei dicitur id quod conuenit corpori Christi post mortem, scilicet esse sepultum: ut patet in Symbolo fidei, ubi dicitur quod filius Dei conceptus est, & natus ex Virgine, passus mortuus, & sepultus. Ergo corpus Christi non fuit in morte à diuinitate separatum.

Respondendo dicendum, quod illud, quod per gratiam Dei conceditur, nunquam absque culpa reuocatur, unde dicitur Rom. 11. quod sine penitentia sunt dona Dei, & vocatio. Multo autem maior est gratia vnionis, per quam diuinitas vnita est carni Christi in persona quam gratia adoptionis, per quam alij sanctificantur, & etiam magis permanens ex sui ratione: quia hæc gratia ordinatur ad vnionem personalem, gratia autem adoptionis ad quandam vnionem affectualem, & tamen videmus, quod gratia adoptionis nunquam perditur sine culpa: Cum igitur in Christo nullum fuerit peccatum, impossibile fuit: quod solueretur vnio diuinitatis à carne ipsius. Et ideo sicut ante mortem caro Christi vnita fuit secundum personam, & hypostasim Verbo Dei, ita & remansit vnita post mortem, ut scilicet non esset alia hypostasis Verbi Dei, & carnis Christi post mortem, ut Damas. dicit in 3. lib.

Ad primum ergo dicendum, quod derelictio non est referenda ad solutionem vnionis personalis: sed ad hoc quod Deus pater eum exposuit passioni. Unde relinquere ibi, non est aliud, quam non protegere à persequentibus. Vel dicit se derelictum in epist. 110. ex quantum ad illam orationem, qua dixerat. Pater si fieri potest, & 10. 4. cess. transcat à me calix iste: ut Augustinus exponit in libro de Gratia noui Testamenti.

Ad secundum dicendum, quod Verbum Dei dicitur vniti carni, mediante anima, in quantum caro per animam pertinet ad humanam naturam, quam filius Dei assumere intendebat: non autem ita quod anima sit quasi medium ligans vn. ra. Habet autem caro ut anima quod pertineat ad humanam naturam, etiam postquam anima separatur ab ea: in quantum sc. in carne mortua remanet ex diuina ordinatione.

Fr. Suarez. tom. 2.

COMMENTARIVS.

Egregia est ratio, qua D. Thom. probat corpus Christi in morte non fuisse à diuinitate separatum. Quia Deus neminem priuat gratia illi concessa.

Ba absque eius culpa: gratia autem vnionis facta est corpori Christi. Quam rationem sumpsit ex Grego. Nyss. orat. i. de resurrectione, cuius verba in disput. referam. Eamque confirmat D. Thom. comparatione facta inter gratiam vnionis, & adoptionis. Nam gratia adoptionis nunquam amittitur sine culpa, ergo neque gratia vnionis, quæ maior est, & ex suo genere permanentior, cum sit substantialis vnio ipsius diuinitatis. Vnde recte notat Caietan. primam propositionem assumptam intelligendam esse de gratijs suo genere permanentibus, ac de se incorruptibilibus. Nam gratia, quæ consistunt in actu secundo, & de se sunt veluti transeuntes, haberi possunt, & amitti sine culpa.

Sed dicere aliquis posset, quamuis gratia Dei de se permanens non auferatur sine culpa, manente subiecto, tamen destructo subiecto posse id accidere. Sicut, si verum est, per gratiam adoptionis aliquas virtutes, vel qualitates permanentes infundi corpori hominis, quamuis illæ non amittantur sine culpa manente homine: tamen illo mortuo destruentur, etiam si nulla culpa intercedat, ergo eodem modo, cum gratia vnionis facta sit humanitati, destructa per mortem humanitate, tolletur illa gratia. Respondetur vnionem illam ita esse factam cum humanitate, ut per se, & immediate facta etiam fuerit cum anima, & corpore (ut supra quaest. 6. late dictum est) & ideo quamuis per mortem destructa fuerit humanitas: non tamen destructum omnino fuit subiectum, in quo vnio illa facta est, ac proinde non fuit priuatum gratia vnionis sibi concessa. Dices. Obiectum.

Ergo nulla pars corporis, seu materiæ, in qua facta est hæc vnio, separata est amplius à Verbo, propter eandem rationem: consequens autem est plane falsum. Quia partes materiæ, quæ per continuam actionem resoluebantur, vnitæ erant Verbo, & tamen sine dubitatione vlla, dimittebantur. Respondetur negando sequelam, quia in huiusmodi partibus, cum resoluuntur, & separantur, potest dici destrui subiectum, in quo facta est vnio. Quia licet maneat eadem materia prima: non tamen manet in ratione corporis humani, seu partis humani corporis, cui facta est hæc gratia. Nam propterea dicitur corpus hoc assumptum mediante anima, ut hic explicat D. Thom. ad 2. & latius diximus priori tomo disput. 17. sect. 4. Denique in illis partibus, cum non essent iterum viuendæ anime, non fuit ratio, ob quam diuinitati vnitæ manerent.

In sol. ad 1. obseruandum est in argumento D. Thom. proposuisse sententiam Ambrosii exponētis verba illa, Deus, Deus meus, ut quid dereliquisti me? de derelictione per separationem diuinitatis à carne, cui potuisset etiam adiungere Hilarium cant. 33. in Matth. dicentem, clamor vero ad Deum corporis vox est recedentis à se Verbi contestata dissidium. In solutione vero respondet D. Thom. aliter exponendo verba Christi, de derelictione per permissionem passionis & mortis. Ad auctoritatem autem Ambrosij nihil dicit, modeste illum reprehendens, & eius sententiam.

Kk 2

Greg. Nyss.

Corpus Christi in morte non fuit à diuinitate separatum.

Obiectum.

Responsio.

Obiectum.

Responsio.

D. Thom.

Ambrosius. Mat. 27. Hilarius.